

Een onbekende man staat bij de bar. Er zijn nog niet veel bezoekers, het evenement is immers nog niet begonnen. “Ik wist niet wat er gebeurde, maar het was hartverscheurend,” zegt hij tegen de geluidskunstenares. “Dit geluid staat voor de rest van mijn leven in mijn geheugen gegrift, ik zal het nooit meer vergeten...”

Als een enorme ijsschots, zo zag de ravage eruit. Het klopte met de ijzige stilte en de ijzingwekkende gil die eraan vooraf gegaan waren. Algenroen acrylaat stak met vlijmscherpe punten omhoog. De plaat was gebroken. Het aquarium was uit elkaar gescheurd. Deels versplinterd en deels in brokken uiteenvallen. De versterker lag bezaaid met venijnige glasscherven, een deel hing nog half vast, werd aan de achterkant bijeen gehouden door een laagje oude kit en bungelde wat na. Het karretje lag op zijn zij, een kwartslag was genoeg om hem te laten kantelen.

Toch leek de chaos geregisseerd. Alsof deze compositie pijnlijk precies op zijn plek was gevallen. Geknakt, een geknakte ijsschots van plastic, glas, metaal, aluminium en elektrische componenten lag als een verwoest zandsculptuur op de betonnen vloer verspreid. De resten van een bevroren seconde waren gebroken. IJskoude esthetiek, een brok samengebalde energie die per direct meedogenloos doodstil was gezet. Een voorbode, die zich later op de avond ruimschoots zou compenseren.

Normaalgesproken liet dit geluidssculptuur, dat naar de naam 'Plonsbak' luisterde, geluidsoep klinken. Het onderstel was gemaakt van een oude kinderwagen uit de zestiger jaren. Iedereen herkende dat en liet het verheugd weten, als een kind dat naar een olifant in de dierentuin wijst: “Hé, dat is een kinderwagen!...” Merkwaardigerwijs riepen ze dit niet naar het aquarium, terwijl dat net zo herkenbaar in een ongebruikelijke context was gezet. Misschien omdat dit aquarium andersom werd gebruikt: het hield namelijk nattigheid buiten. In plaats van met vissen zat het vol met elektrische apparaten. Aan de voorkant hing een stuk douchegordijn; zo kon je nog gemakkelijk bij de knoppen.

Op het karretje stonden twee dikke buizen, zilver gespoten pijpen van pvc met een doorsnede van zo'n veertig cm, eentje links en eentje rechts. Daarbovenop aan iedere kant een transparante pijp, die tijdens het optreden gevuld werd met water, of sparood voor de klank. Tussen deze twee buizen hing een groene half doorschijnende dekplaat van acrylaat, als een soort tafel, met in het midden een glazen bord erop, dat met klittenband aan het oppervlak kleefde. Het bord was bezaaid met kleine glazen schaaltes, die tot de rand toe gevuld waren met absint lepels, audiopluggen, autosleutels, bouten, dubbeltjes, eierdopjes, gordijnrails, lucifers, magneten, onderwaterlampjes, ringetjes, schroefstoppen, vleugelmoeren, wasknijpers, weerstanden en zekeringen. Het waren klankbronnen voor in de geluidsoep, geselecteerd op hun specifieke klankeigenschappen als het eigenwijze gezelschap van een onderwater-orkest.

Als de Plonsbak bespeeld werd, hoorde je het water klotsen. Diepe bastonen boden dan op tegen het geklater uit hogere regionen van het klankspectrum. Alle zekeringen, weerstanden en wasknijpers belandden in het water, tegen onderwatermicrofoons. Soms ging ook een glas kopje onder. Het apparaat ronkte. Hoewel de klankbronnen krachtig in het rond gesmeten werden en ze allesbehalve nog op alfabet lagen, waren de concerten toch volledig onder controle. Plastic, metaal en aluminium kletterden tegen elkaar als de cadans van een goederentrein met een partij wasmachines aan boord, die gretig op volle toeren, doch dynamisch genoeg aan het centrifugeren waren.

Het is later op de avond en de onbekende man bij de bar is verdwenen. Jammer, want hij had zich wellicht thuis gevoeld bij de tweede explosie van energie, die ditkeer echter organisch is ontstaan. Er zijn nog zo'n twintigtal mensen aanwezig, de stemming is waanzinnig geworden en alles lijkt te mogen. Een stuk bar ligt ondertussen afgebroken op de grond. Het is een instabiele constructie die gevaarlijk doorzweept naar de andere kant, als erop gesprongen wordt. Het oppervlak is spekglad. Als een rodeo stier wordt hij bereden, akelig precies. Het kunstwerk wordt steeds groter en de bezwete dans steeds wilder. Een keukentrap zeilt naar de overkant. Uitzinnig, maar niet agressief.

Ongeschreven regels worden unaniem begrepen. Je kunt de adrenaline ruiken. Als een elastiek wordt het normale hijgend uitgerekt en als een frisse wind waait een wolk van opluchting langs het kleffe zweet. De heersende energie is als die van een rendier dat rakelings op de hielen gezeten wordt, desondanks met volle teugen geniet van zijn vliegensvlugge behendigheid. Ver verwijderd van destructieve krachten, ligt deze dans akelig dicht bij de oerknal, voor zover de oerknal tenminste niet destructief zou zijn. De atmosfeer komt heel authentiek over, alsof een diep oergevoel van een collectieve herinnering uit de prehistorie weer tot leven wordt gewekt.

Brengt gevaar ons terug bij onszelf? Willen wij uitgedaagd worden door een dodelijke vijand? Keert de energie die we niet naar buiten richten zich tegen onszelf? Als chaos het tegenovergestelde van controle zou zijn, waar moet deze energie dan naartoe?

Terwijl ik dit schrijf, vliegt er plotseling een natte kledder over mijn toetsenbord. Met een onverklaarbare en onhandige beweging heb ik een kop koude koffie over mijn laptop gesmeten.. NEEE! De koffiedrab heeft zich al tussen de toetsen genesteld. Al jaren drink ik koffie soepkopsgewijs en op zijn Pools, dus zonder filter en met smurrie op de bodem. Uit, uit, UIT!!

Voordat ik bewust iets besloten heb, staan ondertussen mijn föhn en stofzuiger al te loeien en is de computer uitgeschakeld. De navigatietoetsen moeten los.. Ik trek aan de END-knop, die direct in de stofzuiger verdwijnt.. NEEE. Op het balkon trek ik de stofzuigerzak open. Een bruine stofwolk waait weg en het knopje is onvindbaar.. Mr Murphy heette hij toch? De UP- en DOWN-knop krijg ik gelukkig gecontroleerder los, ik word al geoefender. Alles tegelijk. Zonder een stofzak kun je niet stofzuigen, zelfs al zit de stofzuiger goed dicht. Filter knippen - jeetje wat is hij vies. Zuigen en blazen tegelijk. Hoezo zuigt een stofzuiger niet met warme en een föhn met koude lucht? Paniek..! Is dit dat gevreesde moment?... *Als mijn laptop maar niet kapot gaat!* De muismat is ook nat. Er staat een satellietfoto van een ijslandschap op.

Ineens is alles voorbij. De föhn ligt weer in de spullendoos en de stofzuiger staat met een nieuwe zak en een vers geknipte vaatdoek-filter als een net geschoren schaap vredig in de gang. De usb-poorten zijn leeggezogen en de navigatietoetsen zijn weer thuis. Hoewel er een kleine barst in de END-toets zit, is het verhaal gered. Ik zocht het perspectief, maar kon niet beslissen. Wie vertelde dit verhaal? Nu ben ik tot de geruststellende conclusie gekomen, dat ik dat zelf gewoon kan zijn.

Waar waren we? De KNAL. Ik tel mijn woorden. De knal, ik was precies bij de KNAL gebleven..

De opgefokte sfeer had me tot waanzin gedreven. Privé en zakelijk van een moeizame relatie liepen door elkaar en ik kon moeilijk doen alsof. Ik stroomde vol met frustratie en heb zeer impulsief mijn eigen instrument omgelazerd. Er zat een jaar werk in.

Achteraf gezien was het wellicht mijn beste performance, die nauwelijks te overtreffen valt. Een ongeregisserde knal heeft zoveel meer zeggingskracht, dan welk ingestudeerd stuk ooit. Omdat de onderdelen van de Plonsbak op hun resonantie-eigenschappen geselecteerd waren, viel de val zo oorverdovend uit.

Gelukkig kon ik alle schade vrij makkelijk repareren - een enorme opluchting. Dat een elektrisch instrument zo'n akoestische impact kon hebben, had ik niet verwacht. De Plonsbak stond niet eens aan toen hij omviel.

